

GUBERNACULUM ET ADMINISTRATIO

1(29)/2024

T. 2

RADA NAUKOWA

Przewodniczący Rady Naukowej:

prof. dr hab. Marian GRZYBOWSKI – Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie, Polska

Zastępca Przewodniczącego:

prof. dr hab. Krzysztof SKOTNICKI – Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie, Polska

dr hab. Tadeusz SZULC, prof. UŁ – Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie, Polska

Pozostali członkowie:

prof. dr László KÓHALMI – University of Pécs, Węgry

prof. Randall A. POOLE – College of St. Scholastica, Stany Zjednoczone Ameryki Północnej

prof. dr hab. Sławomir CIEŚLAK – Uniwersytet Łódzki, Polska

prof. dr hab. Witold STANKOWSKI – Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. rtm. Witolda Pileckiego
w Oświęcimiu, Polska

prof. Vaidotas VAICAITIS – University of Vilnius, Litwa

associate prof. Maja NASTIĆ – University of Niš, Serbia

dr hab. Joanna KIELIN-MAZIARZ, prof. ALK – Akademia Leona Koźmińskiego, Polska

dr hab. Aldona DOMAŃSKA, prof. UŁ – Uniwersytet Łódzki, Polska

dr hab. Tomasz MILEJ – University of Köln, Niemcy

doc. JUDr Juraj VAČOK – Comenius University in Bratislava, Słowacja

assist. prof. Cristina TOMULEȚ – Babeș-Bolyai University in Cluj-Napoca, Rumunia

assist. prof. dr Agnė JUŠKEVIČIŪTĖ-VILIENĖ – University of Vilnius, Litwa

prof. JUDr. Jan FILIP – Masaryk University, Czechy

prof. JUDr. PhDr. Jan WINTR – Charles University, Czechy

LISTA RECENZENTÓW NUMERU

dr hab. Ryszard Balicki, prof. UW – Uniwersytet Wrocławski

dr hab. Monika Bogucka-Felczak, prof. UŁ – Uniwersytet Łódzki

dr hab. Wojciech Brzozowski, prof. UW – Uniwersytet Warszawski

prof. dr hab. Marek Chmaj – SWPS Warszawa

dr hab. Anna Chorążewska, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski

prof. dr hab. Monika Florczak-Wątor – Uniwersytet Jagielloński

dr hab. Marcin Górski, prof. UŁ – Uniwersytet Łódzki

prof. dr hab. Mirosław Granat – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

prof. dr hab. Robert Grzeszczak – Uniwersytet Warszawski

dr hab. Jacek Haman – Uniwersytet Warszawski

doc. JUDr. Milan Hodás, PhD – Uniwersytet Komenského w Bratysławie, Republika Słowacka

prof. dr hab. Jaskiernia Jerzy – Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

doc. JUDr. Jiří Jirasek, CSc. – Uniwersytet Palackého w Ołomuńcu, Republika Czeska

dr hab. Aleksander Kappes, prof. UŁ – Uniwersytet Łódzki

prof. dr hab. Maria Kruk-Jaros – Uczelnia Łazarskiego w Warszawie

dr hab. Grzegorz Kuca, prof. UJ – Uniwersytet Jagielloński

dr hab. Dorota Lis-Staranowicz – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

dr hab. Ewa Olejniczak-Szałowska, prof. UŁ – Uniwersytet Łódzki

dr hab. Sławomir Patyra, prof. UMCS – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

dr hab. Ryszard Piotrowski, prof. UW – Uniwersytet Warszawski

dr hab. Grzegorz Suliński, prof. UJ – Uniwersytet Jagielloński

dr hab. Anna Wierzbińska, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski

prof. dr hab. Anna Wyrozumska – Uniwersytet Łódzki

Nadesłane do redakcji artykuły są oceniane anonimowo
przez dwóch Recenzentów

UNIwersytet JANA DŁUGOSZA W CZĘSTOCHOWIE

GUBERNACULUM ET ADMINISTRATIO

1(29)/2024

T. 2

**Czeskie i polskie ustrojoznawstwa:
przeszłość i teraźniejszość**

Praca zbiorowa przygotowana pod redakcją:

KAROLINY KWIATKOWSKIEJ

MARIUSZA PARADOWSKIEGO

Częstochowa 2024

Redaktor naczelny
dr hab. Bogusław PRZYWORA, prof. UJD

Zastępcy redaktora naczelnego
prof. dr hab. Jadwiga GLUMIŃSKA-PAWLIC
prof. dr hab. Jacek SOBCZAK
dr Paulina BIEŚ-SROKOSZ

p.o. zastępcy redaktora naczelnego
dr Klaudia KIJĄŃSKA

Członkowie Kolegium Redakcyjnego
dr Ewelina ŻELASKO-MAKOWSKA, prof. UJD
dr Monika BARTNIK

Sekretarze
dr Anna ROGACKA-ŁUKASIK
dr Adam WRÓBEL

Redaktor Naczelna Wydawnictwa
Paulina PIASECKA-FLORCZYK

Korekta
Paulina PIASECKA-FLORCZYK (język polski)
Aleksander WRÓBEL (język angielski)

Redakcja techniczna
Aleksandra KUNOWSKA

Tłumaczenie
Izabela ZHIZNEVSKA (język angielski)

Projekt okładki
Damian RUDZIŃSKI

PISMO RECENZOWANE

Podstawową wersją periodyku jest publikacja online

Czasopismo indeksowane w bazie:
ERIH PLUS (The European Index for the Humanities and the Social Sciences)

NUMER POWSTAŁ WE WSPÓŁPRACY Z FUNDACJĄ IN DUBIO PRO LIBERTATE ORAZ ZOSTAŁ
SFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW FUNDACJI PGNIG im. IGNACEGO ŁUKASIEWICZA W WARSZAWIE

© Copyright by Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie
Częstochowa 2024

ISSN 1730-2889
e-ISSN 2719-7360

Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie
42-200 Częstochowa, al. Armii Krajowej 36A
www.ujd.edu.pl, e-mail: wydawnictwo@ujd.edu.pl

Spis treści

Prof. et Doc. JUDr. Karel KLÍMA, CSc., dr. hab. Principy Ústavy České republiky ve vývoji, aneb metamorfózy její dělby moci – ústava de facto	9
prof. dr hab. Andrzej SZMYT Jeszcze o władzy zwierzchniej Narodu w Polsce	27
dr Agnieszka GAJDA Problem bezpieczeństwa w Polsce i w Republice Czeskiej w kontekście zasady suwerenności narodu/ludu	41
dr hab. Piotr UZIĘBŁO, prof. UG Podobne, lecz różne – o regulacji prawnej statusu partii politycznych w Rzeczypospolitej Polskiej i Republice Czeskiej	55
prof. dr hab. Jadwiga GLUMIŃSKA-PAWLIC, prof. dr hab. Lidia ZACHARKO Środki publiczne dla partii politycznych a odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w Polsce	73
prof. dr hab. Krzysztof SKOTNICKI Bikameralizm polski i czeski: przeszłość i teraźniejszość	87
prof. dr hab. Zbigniew WITKOWSKI Od idei „dobrej zmiany” do Trybunału Stanu? Kilka refleksji nt. praktyki prezydentury w Polsce po 2015 r.	109
prof. dr hab. Marian GRZYBOWSKI Kształtowanie się relacji pomiędzy Prezydentem a Radą Ministrów pod rządami Konstytucji RP z 1997 r.	123
dr hab. Marcin CZYŻNIEWSKI, prof. UMK, dr hab. Katarzyna WITKOWSKA-CHRZCZONOWICZ, prof. UMK Druga prezydentura Republiki Czeskiej w Radzie Unii Europejskiej (1 lipca – 31 grudnia 2022 roku)	147
dr hab. Krzysztof GRAJEWSKI, prof. UG, prof. JUDr. PhDr. Jan WINTR, Ph.D Zmiany regulacji pozycji ustrojowej władzy sądowniczej w Republice Czeskiej i w Rzeczypospolitej Polskiej	165

dr hab. Anna RYTEL-WARZOCHA, prof. UG, JUDr. Maxim TOMOSZEK, Ph.D. Rozproszona kontrola konstytucyjności prawa w czeskim i polskim porządku prawnym – trwała praktyka ustrojowa czy potrzeba chwili?	189
mgr Aleksandra SZYDZIK, mgr Magdalena WRZALIK Legitymacja Prokuratora Generalnego do wniesienia skargi nadzwyczajnej – rozważania na tle spraw wybranych	203
dr hab. Aldona DOMAŃSKA, prof. UŁ, JUDr. Katarzyna ŽÁK KRZYŽANKOVÁ, Ph.D. Zastępca ombudsmána w polskim i czeskim porządku prawnym	217
dr hab. Maciej SEROWANIEC, prof. UMK, JUDr. et Mgr. Pavel KLÍMA, Ph.D., MBA Zjawisko rozrastania się pozabudżetowych instrumentów finansowych w dobie kryzysów: doświadczenia polskie i czeskie	235
JUDr. Jiří HŘEBEJK, Ph.D. Samorząd terytorialny w Republice Czeskiej	249
dr hab. Bogusław PRZYWORA, prof. UJD, JUDr. et Mgr. Pavel KLÍMA, Ph.D., MBA O samorządzie terytorialnym w konstytucjach: czeskiej i polskiej	279
dr Anna WOJTKOWIAK Problematyka dopuszczalności prowadzenia gospodarki komunalnej przez jednostki samorządu terytorialnego w formie spółek handlowych w i poza sferą użyteczności publicznej – założenia prawnoustrojowe	293
dr hab. Tomasz BARANKIEWICZ, prof. KUL Etapy przemian systemowych w Polsce i Czechach oraz ich wpływ na życie społeczne – okres przełomu, teraźniejszość i przyszłość	307

TŁUMACZENIA

dr Agnieszka GAJDA The problem of statelessness in Poland and the Czech Republic in the context of the principle of popular sovereignty	325
prof. dr hab. Jadwiga GLUMIŃSKA-PAWLIC, prof. dr hab. Lidia ZACHARKO Public funds for political parties and liability for violation of public finance discipline in Poland	337
prof. dr hab. Krzysztof SKOTNICKI Polish and Czech bicameralism: past and present	349

prof. dr hab. Zbigniew WITKOWSKI	
From the idea of “good change” to the State Tribunal? Some reflections on the practice of the presidency in Poland after 2015	369
prof. dr hab. Marian GRZYBOWSKI	
The Development of Relations between the President of the Republic of Poland and the Council of Ministers under the Rule of the Constitution of the Polish Republic of 1997	381
dr hab. Marcin CZYŻNIEWSKI, prof. UMK,	
dr hab. Katarzyna WITKOWSKA-CHRCZONOWICZ, prof. UMK	
The Second Presidency of the Czech Republic in the Council of the European Union (1st of July – 31st of December 2022)	405
dr hab. Krzysztof GRAJEWSKI, prof. UG,	
prof. JUDr. PhD. Jan WINTR, Ph.D	
Changes in the regulation of the constitutional position of the judiciary in the Czech Republic and in the Republic of Poland	421
dr hab. Anna RYTEL-WARZOCHA, prof. UG,	
JUDr. Maxim TOMOSZEK, Ph.D.	
Dispersed constitutional review in the Czech and Polish legal systems – a permanent constitutional practice or a need of the moment?	445
dr hab. Maciej SEROWANIEC, prof. UMK,	
JUDr. et Mgr. Pavel KLÍMA, Ph.D., MBA	
The phenomenon of proliferation of extra-budgetary financial instruments during crises: the Polish and Czech experiences	457
dr hab. Bogusław PRZYWORA, prof. UJD,	
JUDr. et Mgr. Pavel KLÍMA, Ph.D., MBA	
On local self-government in the Czech and Polish constitutions	471
dr Anna WOJTKOWIAK	
The issue of the admissibility of conducting municipal services by local government units in the form of commercial companies in and outside the sphere of public utility – legal assumptions	485
dr hab. Tomasz BARANKIEWICZ, prof. KUL	
Phases of systemic changes in Poland and the Czech Republic and their impact on social life – the period of change, present and future	499

